

Jan German*

Uniwersytet Jagielloński
Kraków

Dublety etymologiczne w staropolskiej terminologii chrześcijańskiej: analiza etymologiczna wybranych leksemów wywodzących się z łaciny

Terminu *dublet etymologiczny* używa się w odniesieniu do dwóch wyrazów występujących w jednym języku, wywodzących się ostatecznie z tego samego źródła¹. Za przykład mogą posłużyć czasowniki angielskie *purvey* i *provide*. Obydwa należy wyprowadzać z łacińskiego *prōvidēre*, przy czym ten pierwszy zapożyczono przez pośrednictwo fr. *purveier*, drugi natomiast jest pożyczką bezpośrednią (Durkin 2009: 169). Przedmiotem zainteresowania niniejszego artykułu są dublety etymologiczne poświadczone w języku staropolskim. Materiał do badań został wyeksцерpowany ze *Słownika staropolskiego* (SSłp). Spośród licznych staropolskich dubletów etymologicznych² przedmiotem analizy uczyniłem wywodzące się z łaciny wybrane wyrazy należące do terminologii chrześcijańskiej. Ta część

* Jan German, PhD, Institute of Classical Philology, Jagiellonian University, Kraków, Poland.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9462-3246>.

e-mail: jan.german@uj.edu.pl.

¹ „(...) etymological doublets, where two borrowings occur which are ultimately from the same source” (Durkin 2009: 169); „wyrazy zapożyczone dwukrotnie, zwane dubletami lub duplikatami etymologicznymi” (Kaczyńska 2023: 169).

² Trudno oszacować, ile dubletów etymologicznych wywodzących się z łaciny znajduje się łącznie w zachowanym materiale staropolskim. W słownictwie chrześcijańskim ich liczbę szacuję na kilkanaście. Niekiedy nie jest łatwo określić, czy rzeczywiście mamy do czynienia z dubletem, jak w przypadku pary *dyjabel* (<stczes.) ~ *dyjabol* (?<łac.), ponieważ ten drugi wyraz może być zarówno zapożyczeniem łac. *diabolus*, jak i wariantem pożyczki czeskiej, ze zmianą wokalizmu pod wpływem analogii do stpol. *anjol*.

leksykonu staropolskiego jest szczególnie interesująca z perspektywy badań etymologicznych, ponieważ zawiera liczne zapożyczenia, które do naszego języka trafiały różnymi drogami – zarówno bezpośrednio ze źródła łacińskiego, jak i za pośrednictwem jednego lub więcej języków pośredniczących.

Badania nad przenikaniem staropolskiej terminologii chrześcijańskiej z łaciny i greki do staropolszczyzny sięgają XIX wieku i tekstów Władysława Nehringa (szczegółowa bibliografia prac zob. Nehring 2017: 129). Przeważający do dziś pogląd o czeskim pośrednictwie dla zdecydowanej większości tego słownictwa ukształtował się pod wpływem prac Aleksandra Brücknera („trzy czwarte jego [słownictwa związanego z chrześcijaństwem] pochodzą z czeszczyzny”, Brückner 1957: 236), Edwarda Klicha („przyszła ona [terminologia chrześcijańska] z Czech cała, gotowa, z nielicznymi wyjątkami”, Klich 1927: 147) i Marii Karpluk („Odważna hipoteza Klicha, że całość staropolskiej terminologii chrześcijańskiej nosi znamiona czeskiego pośrednictwa w proporcji podobnej do przebadanych 70 wyrazów, została w zasadzie przyjęta przez historyków języka polskiego”, Karpluk 2001: VIII). W ostatnich latach zostały podjęte próby dyskusji z tą tezą (zob. Sikorski 2012: 223–306; German 2022: 311–314), wskazujące na bardziej zróżnicowaną drogę przenikania staropolskiej terminologii chrześcijańskiej i konieczność prowadzenia dalszych badań w tym obszarze³.

Wymienione opracowania siłą rzeczy analizują również wybrane dublety etymologiczne, ponieważ tego typu wyrazy znajdują się w omawianym przez nie materiale. Niewiele jest natomiast prac poświęconych wyłącznie temu zagadnieniu. Warto tu wymienić artykuły o polskich kontynuacjach łacińskiego leksemu *magister* (Jasińska/Piwowarczyk 2019) oraz greckiego *διάκονος* (German 2021). W żadnym z nich termin *dublet etymologiczny* nie pojawia się *explicitie*; przyczyną może być fakt, że w obu przypadkach przedstawiono więcej niż dwie polskie kontynuacje wywodzące się ze źródła ostatecznego (odpowiednio: *magister*, *mistrz*, *majster*, *master*, *mister*, *maestro*, *metr* oraz *żak*, *dyjak*, *dyjakon* i *jar-dziekon*).

Na początku warto jeszcze krótko wspomnieć o trudnościach, jakie można napotkać przy okazji analizy dubletów etymologicznych. Podstawowy problem dotyczy ciągłości funkcjonowania zapożyczeń w języku biorcy, którą tym trudniej potwierdzić, im mniej poświadczeń danego leksemu zanotowano. Możliwe, że kolejne poświadczenia danego wyrazu (zwłaszcza, jeśli dzieli je kilkadziesiąt lub ponad sto lat) są odrębnymi pożyczkami, tożsamymi formalnie, ale różnymi pod względem czasu zapożyczenia⁴. Identyfikowanie dubletów może ponadto

³ Bardziej szczegółowy opis stanu badań na ten temat znajduje się w pracy German 2022: 314–315.

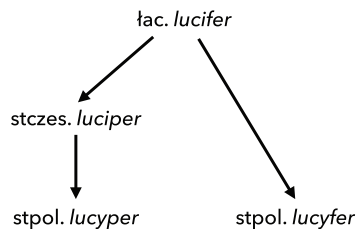
⁴ Na problem ten zwracała uwagę Olga Timfeeva, badająca staroangielskie dublety etymologiczne wywodzące się z łaciny (w tym przypadku z łac. *magister*): „As mentioned before, the Latin etymon of *magister* was constantly available in educational contexts and must have

uniemożliwić relatywnizację, w wyniku której formalne cechy wskazujące na pożyczkę przez pośrednictwo czeskie czy niemieckie były eliminowane⁵.

Poniżej przedstawiam analizę wybranych staropolskich dubletów etymologicznych wywodzących się z łaciny.

lucyfer ~ lucyper

Obydwa wyrazy są w staropolszczyźnie hapaksami. Pierwszy, w znaczeniu ‘gwiazda poranna, jutrzeńka’ pojawia się w *Psalterzu puławskim* w wyrażeniu <przed luciferem>, co tłumaczy łac. *ante luciferum* ‘przed świtem’ (Puł 109, 4). Należy go wyprowadzać bezpośrednio z łac. *lucifer*⁶ ‘ts.’; na wyprowadzanie ze stczes. *lucifer* ‘anioł o imieniu Lucyfer’ (GbSlov) nie pozwala semantyka. Czeskie pochodzenie należy przyjąć dla postaci *lucyper*, poświadczonej w *Rozmyślanii przemyskim* <y odstąpił od nyego lucyper albo satan> (Rozm 198) – źródłem był czeski rzeczownik *luciper* ‘szatan’ (GbSlov). Wyraz został zapożyczony do czeskiego z łaciny w okresie, kiedy fonem /f/ jeszcze się nie ukształtował i uległ substytucji przez /p/.

Wykres 1.

hymna (~ imna) ~ hymn

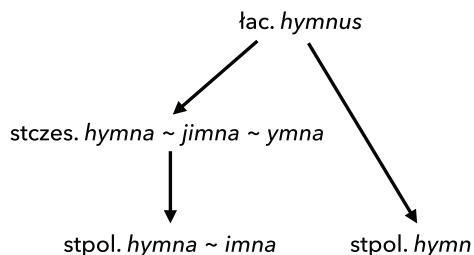
SStp podaje znaczenie ‘hymn, pieśń pochwalna’ dla obu wyrazów. *Hymna ~ imna* ma poświadczenia w jednym zabytku – w *Modlitwach Wacława* (zawsze w nom. sg., np. *MW* 1b, *MW* 22a, *MW* 32b etc.). Rodzaj gramatyczny rzeczownika

created plenty of opportunity for multiple borrowing in Old, Middle and Modern English, making it difficult to verify the continuity of this lexeme diachronically” (Timofeeva 2017: 25).

⁵ Więcej o procesie relatywnizacji słownictwa staropolskiego: Reczek 1974 (*krzcić ~ chrzcić*); Jasińska/Piwowarczyk 2018 (*majster ~ magister*).

⁶ Szczegółowy spis słowników, za którymi cytowane są wyrazy, znajduje się na końcu artykułu. Leksemy łacińskie cytuję przeważnie za słownikami łaciny średniowiecznej, zatem nie oznaczam w nich iloczasu.

wskazuje jednoznacznie na pośrednictwo czeskiego femininum *hymna*, *jimna*, *ymna* (GbSlov), które jest prawdopodobnie latynizmem, choć nie wiadomo, dlaczego nastąpiła zmiana rodzaju – etymon łaciński *hymnus* ‘pieśń pochwalna’ (Du Cange, SLP) to masculinum. Być może przyczyną była analogia do staroczeskiego wyrazu *piesn* (StčS)⁷. *Hymn* ma w SSStp jedno poświadczenie w *Kodeksie Suleda* <abi czy tho sandzye w gich virzekanyu skazawanya ve sprawyedywosczy bili yednego himnu i sgodny> (Sul 106). Sformułowanie *aby... byli jednego hymnu* jest przekładem łacińskiego *ut... sint unanimes*. Jest to jedyne znane mi poświadczenie osobliwego idiomu *być jednego hymnu*. Wydaje się, że jego powstanie jest efektem błędnego tłumaczenia, a konkretnie nieprawidłowej dekompozycji łacińskiego przymiotnika *unanims* jako złożonego z *unus* i *hymnus*, a nie – jak jest w istocie – *unus* i *animus*. Stpol. *hymn* należy zatem wyprowadzać bezpośrednio z łac. *hymnus*.

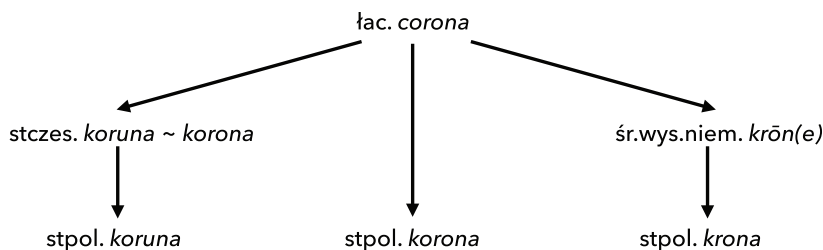
Wykres 2.

korona ~ koruna ~ krona

SSStp podaje znaczenie ‘1. uroczysty ubiór głowy, oznaczający władzę i dostojęństwo; 2. ozdoba, zwieńczenie; 3. królestwo’. *Korona* jest w literaturze powszechnie uważana za bezpośrednią pożyczkę łacińską (w ten sposób m.in. polskie słowniki etymologiczne: SEBr, SESł, SEBań, SEBoR, SEMań). Prawdopodobny etymon łaciński to *corona* (klas. *corōna*), fonetycznie możliwe jest jednak również wyprowadzanie wyrazu z czes. *korona* ~ *koruna* w wariantcie z -o-. Raczej nie budzi natomiast wątpliwości to, że wariant czeski z u- jest źródłem

⁷ Problem ten jest bardziej złożony i wykracza poza języki polski i czeski: łac. *hymnus* i gr. ὕμνος mają kontynuacje rodzaju żeńskiego w staro-cerkiewno-słowiańskim, serbsko-chorwackim, macedońskim, słoweńskim, słowackim, górnołużyckim (ESJS). Nie znalazłem przekonujących objaśnień tej sytuacji. Uwaga Gluhaka (SEGl), że chor. *hímna* jest zapożyczeniem z języków zachodnioeuropejskich (Gluhak podaje niem. *Hymne* i fr. *hymne*) nie rozwiązuje problemu rzeczownika czeskiego, ponieważ niem. *Hymne* jest XVIII-wieczną pożyczką francuską. Wcześniej odpowiedni wyraz niemiecki był rodzaju męskiego (zob. AhdEt; Lexer).

zapożyczenia polskiego *koruna*⁸. W źródłach staroczeskich dominuje zdecydowanie postać *koruna* (STB wyszukuje ok. 1000 poświadczeń wobec 34 poświadczeń od *korona*), co potwierdza czeskie pochodzenie stpol. *koruna*, a uprawdopodobnia bezpośrednie zapożyczenie łacińskie stpol. *korona*, wydaje się bowiem mało prawdopodobne, żeby marginalny wariant czeski stał się źródłem podstawowego wariantu polskiego – a postać z -o- jest w staropolskich zabytkach częstsza niż postać z -u-⁹. Staropolska *krona* poświadczona jedynie w *Mamotreckie lubińskim* (<wcronye>, MamLub 147) i *Mamotreckie kaliskim* (<vcronye> MamKal 147) to niewątpliwie germanizm (< śr.-wys.-niem. *krōne*, zob. Lexer; KlugeEt). Postaci *korona* ~ *koruna* ~ *krona* tworzą zatem nie dublet, a triplet etymologiczny.

Wykres 3.

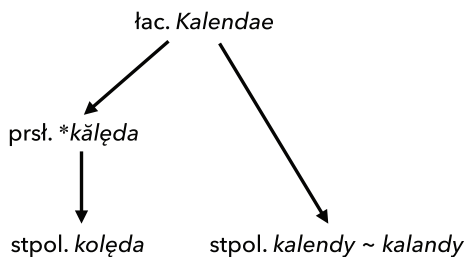
kołęda ~ kalendy (~ kalandy)

Kołęda ‘1. danina pobierana przez duchowieństwo od parafian w okresie Bożego Narodzenia; 2. podarunek noworoczny dawany około Bożego Narodzenia’ jest dobrze poświadczona w staropolszczyźnie począwszy od XIII w., najwcześniej w dokumentach kujawskich z 1255 r. jako wtret w tekście łacińskim (AKH, t. 4: 188), od XIII w. również w nazwie osobowej *Kołęda* (SSNO, t. 3: 50). Powszechność wyrazu w językach słowiańskich pozwala na rekonstrukcję prsl. **kolęda* < **kālęda* (zob. Boček 2010: 52–53). Zróżnicowanie semantyczne w historycznych

⁸ Inaczej uważa jedynie Sławski (SESł), twierdząc niejasno, że łac. -ō- w klasycznym *corōna* może być kontynuowane przez stpol. -u-, co jest trudne do przyjęcia, ponieważ w bezpośrednich pożyczkach łacińskich iloczasy samogłosek etymonu nie był oddawany przez opozycję barwy samogłosek wyrazu zapożyczonego.

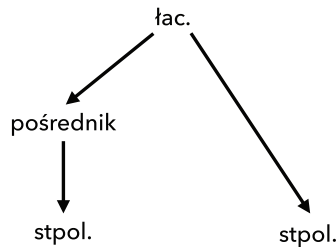
⁹ Bardziej szczegółową dyskusję na temat pochodzenia staropolskich wariantów *korona* i *koruna* uwzględniającą dystrybucję w zabytkach, fonetykę czasownika *koronować* ~ *korunować* oraz krytykę propozycji Sławskiego (przypis powyżej) można znaleźć w artykule German 2023: 166–170.

językach słowiańskich (przeważnie oznacza on święto przypadające w okolicach początku roku – Wigilię, Nowy Rok, Boże Narodzenie – lub rytuał związany z tym świętem) utrudnia dokładne ustalenie jego pierwotnego, prawdopodobnie czasowego znaczenia (Boček 2010: 54). Źródłem pożyczki prasłowiańskiej był wyraz łaciński *Kalendae* ‘pierwszy dzień miesiąca’ lub kontynuująca go forma romańska, w której nastąpiło przesunięcie znaczenia na ‘święto w okolicach Nowego Roku’, por. np. starowłoskie *calendi* ‘pierwszy dzień roku’ oraz *calende* ‘12 dni przed Bożym Narodzeniem; 12 dni po Bożym Narodzeniu’, francuskie dialektalne *calandro* ‘pierwszych 12 dni w roku’ (Boček 2010: 53–54). Wyraz staropolski przeważnie uważa się za dziedzictwo prasłowiańskie (SESł; SEBor; SEBań) lub za pożyczkę czeską (Klich 1927: 138–139; Klemensiewicz 1961: 26; Karpluk 2001: 61; Basaj/Siatkowski 2006: 95–96). Jeśli przyjąć tę drugą interpretację, to obecność *-e-* wskazuje na pożyczkę najpóźniej z 1 poł. IX w. (później nastąpiła denazalizacja nosówek czeskich, zob. Lamprecht/Šlosar/Bauer 1986: 45), zatem jeszcze sprzed chrystianizacji, co byłoby nieoczekiwane ze względu na specjalistyczne znaczenie chrześcijańskie wyrazu polskiego. Bardziej przekonująca wydaje się interpretacja tego rzeczownika jako dziedzictwa prasłowiańskiego, którego znaczenie zostało wtórnie zmodyfikowane. Z kolei stpol. *kalendy* ~ *kalandy* ‘pierwszy dzień miesiąca w kalendarzu Rzymian, w Biblii: święto nowiu’ są zapewne późniejszym zapożyczeniem bezpośrednim z łac. *Kalendae*. Wyraz poświadczony jest kilkakrotnie w *Biblii królowej Zofii* (obie postaci, np. BZ I Par 23, 31 oraz BZ II Par 31, 3) oraz w regule zakonu bernardynów datowanej na 1484 r. (z *-a-*, Reg 724). Był to niewątpliwie termin uczony, książkowy, na co wskazuje znaczenie historyczne i biblijne. Dublet ten wyróżnia się na tle innych zaprezentowanych w artykule: warianty różnią się pod względem czasu zapożyczenia, semantyki i zakresu użycia, mają natomiast takie samo pochodzenie – obydwie to de facto latynizmy bezpośrednie.

Wykres 4.

W artykule przedstawiłem tylko wybrane przykłady, które uznałem za szczególnie interesujące i reprezentatywne. Ich analiza pozwala na przedstawienie ogólnego schematu powstawania dubletu etymologicznego. Spośród opisanych wyrazów nie w pełni reprezentuje on parę *kołęda* ~ *kalendy* (~ *kalandy*), ponieważ postać prasłowiańska nie jest pośrednikiem *sensu stricto*, a polszczyzną na wcześniejszym etapie rozwoju.

Wykres 5.

Analiza dubletów etymologicznych jest w moim przekonaniu wartościowym elementem badań historycznojęzykowych. Omówione w artykule przykłady dobrze ilustrują zróżnicowane drogi przenikania wyrazów pochodzenia łacińskiego do staropolszczyzny, a szerzej – pokazują, jakimi ścieżkami docierało na ziemię polskie chrześcijaństwo i kultura łacińskiego zachodu. Warto tu przytoczyć zdanie Elwiry Kaczyńskiej, która następująco uzasadnia wartość tego typu badań:

Pożycзки sprowadzające się do wspólnego etymonu trafiały w wyniku wielorakich kontaktów (handlowych, gospodarczych, kulturowych, politycznych) do języka-biorcy bezpośrednio z języka fundującego lub za pośrednictwem dodatkowego medium (Kaczyńska 2023: 169).

Właśnie te wielorakie kontakty kulturowe można prześledzić, badając etymologię dubletów.

Literatura [References]

- AhdEt = Lloyd A., Springer O., 1998–, *Etymologisches Wörterbuch des Althochdeutschen*, Bd. 1: *A – bezzisto* i następne, Göttingen.
- AKH = Ulanowski B., 1888, *Dokumenty kujawskie i mazowieckie, przeważnie z XIII wieku*, [w:] *Archiwum Komisji Historycznej*, t. 4, Kraków, s. 111–531.

- Basaj/Siatkowski 2006 = Basaj M., Siatkowski J., *Bohemizmy w języku polskim. Słownik*, Warszawa.
- Boček V., 2010, *Studie k nejstarším romanismům ve slovanských jazycích*, Praha.
- Brückner A., 1957, *Dzieje kultury polskiej*, t. 1: *Od czasów prehistorycznych do r. 1506*, Warszawa (I wyd.: Kraków 1930).
- BZ = *Biblia szarospatacka*, Podobizna kodeksu Biblioteki Reformowanego Gimnazjum w Szarospataku, wydał L. Bernacki, Kraków 1930.
- Du Change et al., 1883–1887, *Glossarium mediae et infimae latinitatis* [online], Niort. Dostęp: <http://ducange.enc.sorbonne.fr/> [pobrane 19.05.2024].
- Durkin Ph., 2009, *The Oxford Guide to Etymology*, Oxford.
- ESJS = *Etymologický slovník jazyka staroslověnského*, red. E. Havlová et al., Praha ; Brno 1989–2022.
- GbSlov = Gebauer J., 1970, *Slovník staročeský* [online], d. 1–2: A–N. Praha (przedruk I wydania z lat 1900–1913). Dostęp: <https://vokabular.ujc.cas.cz/> [pobrane 19.05.2024].
- German J., 2021, *Staropolskie kontynuacje gr. δῶκονος. Studium przypadku z badań nad leksyką pochodzenia greckiego i łacińskiego w staropolszczyźnie*, [w:] *Język polski – między tradycją a współczesnością. Księga jubileuszowa z okazji stulecia Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego*, red. E. Horyń, E. Młynarczyk, P. Żmigrodzki, Kraków, s. 439–446.
- German J., 2022, *Czy (i jak) warto jeszcze badać staropolskie latynizmy i greczyzmy?* [online], „LingVaria” nr 1 (33), s. 307–317. Dostęp: <https://doi.org/10.12797/LV.17.2022.33.18> [pobrane 19.05.2024].
- German J., 2023, *Latynizmy czasownikowe w staropolszczyźnie* [online], „LingVaria” nr 2 (36), s. 163–175. Dostęp: <https://doi.org/10.12797/LV.18.2023.36.11> [pobrane 19.05.2024].
- Jasińska/Piwowarczyk 2018 = Jasińska K., Piwowarczyk D., *On the Relatinization of the Latin Term magister* [online], „Classica Cracoviensia”, vol. 21, pp. 95–106. Dostęp: <https://doi.org/10.12797/CC.21.2018.21.06> [pobrane 19.05.2024].
- Jasińska/Piwowarczyk 2019 = Jasińska K., Piwowarczyk D., *Magister, mistrz, majster – o drogach przenikania wyrazów łacińskich do polszczyzny*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego”, t. 75, s. 45–57.
- Kaczyńska E., 2023, *Greckie wyrazy βόρατον, βράθυ, βουρί jako przykłady zapożyczenia wielokrotnego*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium Graecae et Latinae”, t. 33, nr 1, s. 169–187.
- Karpluk M., 2001, *Słownik staropolskiej terminologii chrześcijańskiej*, Kraków.
- Klemensiewicz Z., 1961, *Historia języka polskiego*, t. 1, Warszawa.
- Klich E., 1927, *Polska terminologia chrześcijańska*, Poznań.
- KlugeEt = Kluge F., 2011, *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*, Berlin.
- Lamprecht/Ślosar/Bauer 1986 = Lamprecht A., Ślosar D., Bauer J., *Historická mluvnice češtiny*, Praha.
- Lexer = Lexer M., 1872–1878, *Mittelhochdeutsches Handwörterbuch* [online], Leipzig. Dostęp: <https://www.woerterbuchnetz.de/Lexer> [pobrane 19.05.2024].
- MamLub, MamKal = *Mamotreky staropolskie*, oprac. W. Żurowska-Górecka, V. Kyas, Wrocław 1977–1980.
- MW = *Modlitwy Wacława. Zabytek języka polskiego z wieku XV* [...] z dołączeniem glos polskich, powtórnie wydał L. Malinowski, Kraków 1887.

- Nehring W., 2017, *Wpływ języka i literatury staroczeskiej na język i literaturę staropolską*, Poznań.
- Puł = *Psalterz puławski*, wydał S. Słoński, Warszawa 1916.
- Reczek J., 1974, *Zjawisko relatywnizacji niektórych zapożyczeń polskich*, „Język Polski”, rocz. 54, zesz. 5, s. 363–367.
- Rozm = *Rozmyślanie przemyskie*, [w:] *Staropolskie apokryfy Nowego Testamentu* [online], red. D. Rojszczak-Robińska et al. Dostęp: <https://apocrypha.amu.edu.pl> [pobrane 19.05.2024].
- SEBa = Bańkowski A., 2000, *Etymologiczny słownik języka polskiego*, t. 1–2, Warszawa.
- SEBo = Boryś W., 2005, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków.
- SEBr = Brückner A., 1927, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków.
- SEGl = Gluhak A., 1993, *Hrvatski etimološki rječnik*, Zagreb.
- SEMa = Mańczak W., 2017, *Polski słownik etymologiczny*, Kraków.
- SESł = Sławski F., *Słownik etymologiczny języka polskiego*, t. 1–5, Kraków 1952–1982.
- Sikorski D., 2012, *Początki Kościoła w Polsce. Wybrane problemy*, Poznań.
- SŁP = *Elektroniczny Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce* [online]. Dostęp: <https://alexicon.scriptorum.pl/pl/#> [pobrane 19.05.2024].
- SSNO = *Słownik staropolskich nazw osobowych*, red. W. Taszycki, t. 1–7, Wrocław 1965–1987.
- SStp = *Słownik staropolski*, red. S. Urbańczyk, t. 1–11, Wrocław ; Warszawa ; Kraków, 1953–2002.
- STB = *Staročeská textová banka 1.1.23.1* [online]. Dostępne: <https://vokabular.ujc.cas.cz/banka.aspx> [pobrane 19.05.2024].
- StčS = *Staročeský slovník*, ed. I. Němec et al. [online]. Praha 1968–2008. Dostęp: <https://vokabular.ujc.cas.cz/> [pobrane 19.05.2024].
- Sul = *Tłumaczenia polskie statutów ziemskich, Kodeks Świętosławów*, wydał F. Piekosiński, Archiwum Komisji Prawniczej AU, t. 3, s. 221–334, Kraków 1895.
- Timofeeva O., 2017, *Lexical loans and their diffusion in Old English: Of ‘gospels’, ‘martyrs’, and ‘teachers’*, „Studia Neophilologica”, Vol. 89, no. 2, pp. 215–237.

Summary

Etymological Doublets in Old Polish Christian Terminology: an etymological analysis of selected lexemes deriving from Latin

The concept of etymological doublets refers to two words within a language ultimately derived from the same etymon. This paper explores etymological doublets found in Old Polish, focusing on terms within Christian terminology originating from Latin. The analysis discusses selected Old Polish etymological doublets, including *lucyfer* ~ *lucyper*, *hymna* (~ *imna*) ~ *hymn*, *korona* ~ *koruna* ~ *krona*, and *kołęda* ~ *kalendy* (~ *kalandy*). The article concludes by emphasizing the value of etymological doublet analysis in understanding the linguistic and cultural influences in the history of Old Polish.

Keywords: etymology, Latin, loanwords, Old Polish, linguistic contact.